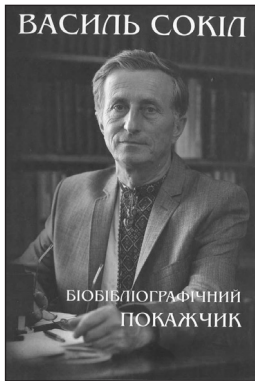

“Не лінився рано вставати та змолоду більше знати!”

Сокіл В. Біобібліографічний покажчик / упоряд.
Н. Сокіл-Клепар. – Львів, 2014. – 180 с.

“Не лінився рано вставати та змолоду більше знати!” – так промовляє до нас народна мудрість. Саме ця приповідка стала гаслом усього життя доктора філологічних наук, професора, завідувача відділу фольклористики Василя Сокола, який відсвяткував шістдесятиліття від дня народження та тридцятип’ятиліття наукової діяльності.

Із нагоди ювілею вийшов біобібліографічний покажчик ученого, який уклала Н. Сокіл-Клепар. Це певний підсумок багатолітньої роботи у галузі української фольклористики, який ілюструє широке коло наукових зацікавлень ученого. Він звертається до проблем генези, структури, поетики, естетичних категорій, функціональності народної прози українців з усіх етнографічних регіонів, розглядає актуальні питання термінології, методології, а також текстологічних

засад в едиційній практиці. В. Сокіл увів до наукового обігу матеріали, які за радянських часів замовчувалися (перекази про січових стрільців, воїнів УГА, національно-визвольної боротьби періоду ОУН-УПА, голодомору 1932–1933 років тощо).

Основній частині видання передують вступне слово доктора історичних наук, академіка С. Павлюка “Науковий простір фольклориста”, в якому проаналізовано та високо оцінено науковий доробок В. Сокола. “Фольклористичні здобутки Василя Сокола” відзначили Г. Сокіл та Г. Коваль. Вони окреслили життєвий і творчий шлях ученого, наголосили на ролі непересічної постаті Г. Дем’яна, який значною мірою вплинув на зацікавлення дослідника народною творчістю. Велику увагу приділено збирацькій діяльності, яка стала відправною точкою подальшої аналітичної роботи. У статті докладно проаналізовано педагогічну, наукову, громадську роботу В. Сокола.

У біобібліографії представлено “Життя та діяльність Василя Сокола” у хронології та світлинах, у яких зафіксовано основні віхи життя, діяльності та ролі родини у становленні та розвитку науковця.

Широку палітру фольклористичного доробку вченого відображає розділ “Наукові праці Василя Сокола”. У хронологічному порядку представлено 19 книжкових видань дослідника: збірників фольклорних матеріалів і монографічних студій. До кожної позиції, крім повного бібліографічного опису, подано коротку анотацію та зміст видання. Збірники народної творчості репрезентують публікації із власними записами вченого (“Писана керниця”, “Історичні перекази українців”, “Народні пісні з батьківщини Івана Франка” та ін.) і книжкові видання в його впорядкуванні та науковому редагуванні (“Піснями скріплюємо волю. Із пісенної скарбниці Катерини Мандрик-Куйбіди”, “Михайло Зубрицький: зібрані

твори та матеріали" та ін.). Дослідженню жанрів народної прози присвячено дві монографічні роботи В. Сокола: "Народні легенди та перекази українців Карпат" (1995) та "Українські історико-героїчні перекази: структурно-семантичний та поетичний аспекти" (2003).

Окрім книжкових видань, дослідницький спектр фольклориста доповнюють праці іншого формату: статті, повідомлення, рецензії. Починаючи з 1978 р., їхній перелік, без сумніву, обширний – понад 120 позицій. Проблематика досліджень різноманітна: вивчення різних аспектів народної неказкової прози та пісенного фольклору, студювання фольклористичних набутків попередників та сучасників (М. Возняка, М. Грушевського, І. Франка, Г. Дем'яна, Л. Дунаєвської, М. Дмитренка та ін.), красномовні розвідки (про с. Волосянку та ін.). Серед наукових зацікавлень початку ХХІ ст. – народна творчість про голодомор 1932–33, життя та діяльність священниці родини Реваковичів у Волосянці та ін.

Цікавою та плідною є збирацька робота вченого. З кінця 1970 р. він провів 21 експедицію. Обстежив населені пункти Бойківщини, Опілля, Закарпаття, Буковини, Волині, Полісся, Наддніпрянщини, Поділля, а також Зеленого Клину (Амурської області Хабаровського та Приморського країв Російської Федерації). Зафіксував різножанрові фольклорні матеріали, які стали джерельною базою для його наукових праць і видань народних пісень та прози. Загалом записано 5 тисяч народних пісень, сотні легенд, переказів, народних оповідань, 8 тисяч зразків малих фольклорних жанрів.

Надзвичайно вагомим представлення власних записів В. Сокола у різножанрових фольклорних збірниках та періодичних виданнях, починаючи з 1980-х років. Зазначимо, що фіксації народної творчості (календарно- та родинно-обрядові пісні, балади, легенди та перекази, народні оповідання) ввійшли, окрім авторських, до таких видань: "З гір Карпатських" (1981), "Ходили опришки", "Календарно-обрядові пісні" (1987), "Весільні пісні", "Пісні родинного життя" (1988), "Голосіння" (2012). Окремі записи представлено у періодичних виданнях "Народна творчість та етнографія", "Радянська Верховина" та ін.

Упродовж багатьох років професор В. Сокол доклав чимало зусиль для організації науково-дослідницької та педагогічної роботи, про що свідчить розділ "Науково-педагогічна діяльність". Він читав лекції на історичному факультеті Львівського національного університету ім. Івана Франка (1999–2004), викладав народознавчі дисципліни для студентів Львівського інституту економіки та туризму (2005–2014) і кафедр юридичної лінгвістики Львівського державного університету внутрішніх справ (2007–2009). В. Сокол – науковий керівник кандидатських робіт Л. Яцків "Дитячі календарно-обрядові твори та поезія пестування з Бойківщини: типологія і локальна специфіка" (1998), В. Козловського "Українська народна балада: естетичний аспект" (2007), О. Чікало "Пісні-хроніки: динаміка жанру" (2008), М. Качмар "Українська етіологічна легенда: структурно-семантичний аспект" (2009), М. Демедюк "Національна специфіка української народної казки" (2010), Г. Магас "Народнопісенні жанри Стрийщини: традиції та інновації" (2013), 35 дипломних робіт. Учений виступав офіційним опонентом на захистах 10 кандидатських та 4 докторських дисертацій. Під керівництвом В. Сокола відділ фольклористики Інституту народознавства НАН України працював над темами: "Фольклор Західної України", "Фольклор ХХ століття", "Український фольклор і сучасні глобалізаційні процеси: поетика". Зараз підрозділ Інституту провадить роботу над тритомною "Українською фольклористичною енциклопедією".

В окремому розділі висвітлено науково-громадську роботу вченого: участь у наукових конференціях, симпозіумах, конгресах, наукове редагування та рецензування, членство в редколегіях наукових видань. За понад 35-літню наукову діяльність дослідник взяв участь у численних наукових зібраннях міжнародного,

всеукраїнського та регіонального масштабів із різноматичними доповідями та повідомленнями: "Поетика українських героїчних переказів", "Народна проза про голодомор: питання традиції", "Стежки фольклориста Григорія Дем'яна" та ін. В. Сокіл виступив науковим редактором та рецензентом значної кількості книжкових видань: монографій Г. Дем'яна, М. Дмитренка, О. Ганіч, О. Шалак, О. Чікало, Л. Снігирьової; фольклорних збірників Є. Луня, Г. Дем'яна та ін. Учений активно співпрацює в редколегіях багатьох наукових видань: "Народознавчих зошитів", "Фольклористичних зошитів", "Міфології і фольклору", "Вісника Львівського інституту економіки і туризму" та ін.

Надзвичайно плідна робота упорядника "Біобібліографічного покажчика" Н. Сокіл-Клепар проведена при підготовці розділу "Василь Сокіл в оцінці сучасників". Зібрано значну літературу про вченого (статті, рецензії тощо), акцентовано на використанні наукових висновків і теоретичних узагальнень дослідника у працях його сучасників. Okремо представлено публікації про фольклориста в Інтернет-джерелах. Завершують видання іменний покажчик і розгорнута анотація англійською мовою.

Отож, коротко проаналізувавши книгу "Василь Сокіл: біобібліографічний покажчик", можемо з упевненістю зробити висновок, що це надзвичайно ґрунтовне, інформативно цінне видання, яке стало своєрідним підсумком плідної 35-літньої праці фольклориста задля збереження самотутньої культури рідного народу. Без сумніву, перелік кожного із розділів покажчика буде доповнено. Бажаємо Вченому наснаги та успіхів на цьому нелегкому шляху!

Оксана ЧІКАЛО